

Maatschappelijk Verantwoord Beleggingsbeleid

van de

STICHTING HEINEKEN PENSIOENFONDS

(vastgesteld in bestuursvergadering van 15 december 2020)

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	3
2.	Visie, beleggingsovertuiging en doelstelling MVB	4
3.	Uitgangspunten	5
3.1	Leidende Principes	5
3.2	Thema's en Instrumenten	6
3.3	IMVB-convenant, OESO Richtlijnen en UN Guiding Principles	8
3.4	Wet- en Regelgeving	9
4.	Instrumentarium	10
4.1	ESG Integratie	10
4.2	Actief beleggerschap	11
4.3	Uitsluiting	13
4.4	Impact Investing	14
5.	Verantwoording en Evaluatie beleid	15
5.1	Verantwoording	15
5.2	Evaluatie beleid	15

1. Inleiding

Maatschappelijk verantwoord beleggen (MVB) is een beleggingsbenadering die nadrukkelijk rekening houdt met milieu, sociaal-maatschappelijke aspecten en goed ondernemingsbestuur. Naast MVB wordt ook de afkorting ESG gebruikt als directe Engelse vertaling: Environmental, Social en Governance. Ook in dit beleidsdocument worden beide afkortingen als synoniemen gebruikt.

Stichting Heineken Pensioenfonds (hierna: HPF, fonds of pensioenfonds) ziet het ontwikkelen van MVB beleid als een evolutionair proces. Het HPF wil op ieder moment een compleet, relevant en haalbaar MVB beleid hebben staan, dat zich aanpast en uitbreidt afhankelijk van opgedane ervaringen en ontwikkelingen in visie en expertise. Deze evolutionaire groei is onderdeel van het beleid. Daarom is dit een levend beleidsdocument, dat met regelmaat aangescherpt wordt.

Gelijktijdig zijn ook maatschappelijke inzichten en marktpartijen in ontwikkeling, en komen er steeds meer en betere beleggingsproducten (van vermogensbeheerders) en analyse instrumenten (van dataproviders) waarmee het beleid van HPF verder kan worden vormgegeven en uitgevoerd. Het HPF onderkent aldus dat het maatschappelijk verantwoord beleggen zich ook extern blijft ontwikkelen en wil hier in mee blijven gaan.

Dit beleidsdocument adresseert de volgende onderwerpen:

2. Visie, beleggingsovertuiging en doelstelling MVB

MVB Visie als onderdeel van de overkoepelende Visie van het fonds

Het HPF is van mening dat het als lange termijn belegger en gezamenlijk met andere institutionele beleggers invloed heeft op de maatschappelijk verantwoorde bedrijfsvoering van ondernemingen en overheden, ook al is die invloed beperkt, niet altijd meetbaar, en doorgaans slechts merkbaar op de langere termijn. Het HPF erkent dat deze invloed een maatschappelijke verantwoordelijkheid met zich meebrengt, en wil daaraan invulling geven door maatschappelijk verantwoord beleggen te integreren in zijn beleggingsbeleid. Al doende beoogt het HPF een bijdrage te leveren aan maatschappelijke lange termijn waardecreatie.

Een essentieel uitgangspunt hierbij is dat sociale partners en deelnemers van het HPF het belangrijk vinden dat het HPF maatschappelijk verantwoord belegt. Het HPF wil een maatschappelijk verantwoord beleggingsbeleid voeren dat aansluit bij de MVB ambities van HEINEKEN en waarin belanghebbenden zich herkennen. Het HPF wil transparant zijn over het gevoerde beleid, en over de effecten van dit beleid, voor zover meetbaar en identificeerbaar.

Het belangrijkste element van de overkoepelende Visie van het HPF is de ambitie om binnen de risicohouding, financiële middelen en wettelijke kaders de koopkracht van pensioenen zo veel mogelijk in stand te houden. Het HPF wil de toevertrouwde gelden hiertoe op een maatschappelijk verantwoorde en prudente wijze beleggen, met als beleggingsdoelstelling dat de rendement-risicoverhouding van de beleggingen op deze ambitie is afgestemd.

MVB Beleggingsovertuiging

Het is hierbij de beleggingsovertuiging van het HPF dat maatschappelijk verantwoord beleggen kan samengaan met de beleggingsdoelstelling de rendement-risicoverhouding van de beleggingen af te stemmen op de ambitie tot behoud van koopkracht van pensioenen.

MVB Doelstelling

De MVB doelstelling van het HPF is om op een gecontroleerde en zichtbare wijze maatschappelijk verantwoord te beleggen. De MVB beleggingsovertuiging dat maatschappelijk verantwoord beleggen kan samengaan met de beleggingsdoelstelling de rendement-risicoverhouding van de beleggingen af te stemmen op de ambitie tot behoud van koopkracht van pensioenen zal hierbij wel gemonitord en bijgestuurd worden indien deze ambitie hierdoor in gevaar komt (i.e. 'gecontroleerd'). Ook zal er periodiek gerapporteerd worden, zowel intern als extern, over het gevoerde beleid, de uitvoering en de resultaten, zodat stakeholders hier kennis van kunnen nemen (i.e. 'zichtbaar').

3. Uitgangspunten

In dit hoofdstuk worden de uitgangspunten van het MVB beleid nader uitgewerkt

3.1 Leidende Principes

3.2 Thema's en Instrumenten

3.3 Richtlijnen: IMVB-convenant, OESO Richtlijnen en UN Guiding Principles

3.4 Wet- en Regelgeving

3.1 Leidende Principes

Het HPF heeft leidende principes geformuleerd om richting te geven aan de praktische invulling van het maatschappelijk verantwoord beleggen beleid. De eerder geformuleerde MVB Doelstelling is hierbij voor de volledigheid als Leidend Principe toegevoegd op plaats één.

- 1.** **De MVB Doelstelling van het HPF is om op een gecontroleerde en zichtbare wijze maatschappelijk verantwoord te beleggen.**
De MVB beleggingsovertuiging dat maatschappelijk verantwoord beleggen kan samengaan met de beleggingsdoelstelling de rendement-risicoverhouding van de beleggingen af te stemmen op de ambitie tot behoud van koopkracht van pensioenen zal hierbij wel gemonitord en bijgestuurd worden indien deze ambitie hierdoor in gevaar komt (i.e. 'gecontroleerd'). Ook zal er periodiek gerapporteerd worden, zowel intern als extern, over het gevoerde beleid, de uitvoering en de resultaten, zodat stakeholders hier kennis van kunnen nemen (i.e. 'zichtbaar').
- 2.** **Het maatschappelijk verantwoord beleggingsbeleid van het Heineken Pensioenfonds is relevant en haalbaar, en zal zich ontwikkelen middels een gefaseerde groei zoals verwoord in het IMVB Convenant.**
Het Heineken Pensioenfonds zal, gezien haar omvang, samenwerking zoeken met vermogensbeheerders en andere pensioenfondsen om de effectiviteit van zijn MVB beleid voor een meer duurzame samenleving te bevorderen.
- 3.** **Geïnspireerd door de duurzaamheidsthema's van Heineken NV en de Sustainable Development Goals (SDGs) van de Verenigde Naties, legt het Heineken Pensioenfonds de nadruk op de volgende drie thema's:**
  - *Klimaat, met name reductie in CO₂ uitstoot*
  - *Water, met name reductie in H₂O consumptie*
  - *Mensenrechten, met name arbeidsomstandigheden en kinderarbeid**Overige thema's worden geadresseerd middels specifieke metingen en doelen zoals beschikbaar bij onze dataproviders of vermogensbeheerders.*
- 4.** **Het Heineken Pensioenfonds ziet maatschappelijk verantwoord beleggen als een integraal onderdeel van het beleggingsproces, en zet hiervoor de geëigende instrumenten in.**
Het Heineken Pensioenfonds wenst hierbij alle van de volgende vier instrumenten in te zetten, in verschillende mate van intensiteit:
  - *ESG Integratie*
  - *Actief beleggerschap*
  - *Uitsluiting*
  - *Impact Investing.**Onder Actief beleggerschap wordt begrepen Engagement , Voting, Class Actions en Claims.*

5.

Het Heineken Pensioenfonds geeft de voorkeur aan Engagement boven Uitsluiting.

De uitsluitingenlijst zal in ieder geval de wettelijke uitsluitingen bevatten, en ondernemingen die na herhaaldelijk Engagement geen verbetering hebben laten zien.

3.2 Thema's en Instrumenten

Binnen het ESG raamwerk zijn alle drie de factoren (E, S en G) belangrijk voor het HPF. Het HPF legt de nadruk op de volgende drie Thema's, geïnspireerd door de duurzaamheidsthema's van Heineken NV en de Sustainable Development Goals (SDGs) van de Verenigde Naties. Het HPF adresseert deze drie Thema's middels de volgende vier Instrumenten, op de volgende wijze.

Thema	Klimaat reductie in CO ₂ uitstoot	Water reductie in H ₂ O consumptie	Mensenrechten met name arbeids- omstandigheden en kinderarbeid																																																																																																																																																															
Instrument																																																																																																																																																																		
ESG Integratie	<table border="1"> <thead> <tr> <th colspan="2">MVB DASHBOARD - 2021 Q4</th> <th>AUM</th> <th>CO₂</th> <th>H₂O</th> <th>HumanRights</th> <th>SAM CSI</th> <th>ESG₁</th> <th>ESG₂</th> </tr> <tr> <th></th> <th></th> <th>gewicht</th> <th>gewicht index</th> <th>gewicht index</th> <th>gewicht index</th> <th>gewicht index</th> <th>gewicht index</th> <th>gewicht index</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td rowspan="4">LDI</td> <td>Obligaties</td> <td>20%</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td>2,0%</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Swaps</td> <td>20%</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Hypotheeken</td> <td>20%</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>LDI - Totaal</td> <td>40%</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td>2,0%</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td rowspan="4">Aandelen</td> <td>RAFI World</td> <td>20%</td> <td>20%</td> <td>20%</td> <td>20%</td> <td></td> <td>2,0%</td> <td></td> </tr> <tr> <td>MSCI Multi-Factor</td> <td>22%</td> <td>12%</td> <td>12%</td> <td>12%</td> <td></td> <td>1,2%</td> <td></td> </tr> <tr> <td>MSCI EM MinVol</td> <td>6%</td> <td>6%</td> <td>6%</td> <td>6%</td> <td></td> <td>0%</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Aandelen - Totaal</td> <td>38%</td> <td>24%</td> <td>28%</td> <td>28%</td> <td></td> <td>3,0%</td> <td></td> </tr> <tr> <td rowspan="3">Droerend Goed</td> <td>NL Woningen</td> <td>7,5%</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td>7,5%</td> </tr> <tr> <td>Overig DG</td> <td>2%</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td>2%</td> </tr> <tr> <td>Droerend Goed - Totaal</td> <td>9,5%</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td>9,5%</td> </tr> <tr> <td rowspan="4">Overig</td> <td>High-Yield Bonds</td> <td>0%</td> <td>?</td> <td></td> <td>?</td> <td></td> <td>?</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Private Debt</td> <td>2,5%</td> <td>?</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>EM Debt</td> <td>2,5%</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Hedgefuncties</td> <td>7,5%</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Overig - Totaal</td> <td>12,5%</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>2021 Q4</td> <td>Totaal - Generaal</td> <td>100%</td> <td>24%</td> <td>28%</td> <td>28%</td> <td>2,0%</td> <td>3,0%</td> <td>9,5%</td> </tr> </tbody> </table>			MVB DASHBOARD - 2021 Q4		AUM	CO ₂	H ₂ O	HumanRights	SAM CSI	ESG ₁	ESG ₂			gewicht	gewicht index	gewicht index	gewicht index	gewicht index	gewicht index	gewicht index	LDI	Obligaties	20%				2,0%			Swaps	20%							Hypotheeken	20%							LDI - Totaal	40%				2,0%			Aandelen	RAFI World	20%	20%	20%	20%		2,0%		MSCI Multi-Factor	22%	12%	12%	12%		1,2%		MSCI EM MinVol	6%	6%	6%	6%		0%		Aandelen - Totaal	38%	24%	28%	28%		3,0%		Droerend Goed	NL Woningen	7,5%						7,5%	Overig DG	2%						2%	Droerend Goed - Totaal	9,5%						9,5%	Overig	High-Yield Bonds	0%	?		?		?		Private Debt	2,5%	?						EM Debt	2,5%							Hedgefuncties	7,5%							Overig - Totaal	12,5%							2021 Q4	Totaal - Generaal	100%	24%	28%	28%	2,0%	3,0%	9,5%
MVB DASHBOARD - 2021 Q4		AUM	CO ₂	H ₂ O	HumanRights	SAM CSI	ESG ₁	ESG ₂																																																																																																																																																										
		gewicht	gewicht index	gewicht index	gewicht index	gewicht index	gewicht index	gewicht index																																																																																																																																																										
LDI	Obligaties	20%				2,0%																																																																																																																																																												
	Swaps	20%																																																																																																																																																																
	Hypotheeken	20%																																																																																																																																																																
	LDI - Totaal	40%				2,0%																																																																																																																																																												
Aandelen	RAFI World	20%	20%	20%	20%		2,0%																																																																																																																																																											
	MSCI Multi-Factor	22%	12%	12%	12%		1,2%																																																																																																																																																											
	MSCI EM MinVol	6%	6%	6%	6%		0%																																																																																																																																																											
	Aandelen - Totaal	38%	24%	28%	28%		3,0%																																																																																																																																																											
Droerend Goed	NL Woningen	7,5%						7,5%																																																																																																																																																										
	Overig DG	2%						2%																																																																																																																																																										
	Droerend Goed - Totaal	9,5%						9,5%																																																																																																																																																										
Overig	High-Yield Bonds	0%	?		?		?																																																																																																																																																											
	Private Debt	2,5%	?																																																																																																																																																															
	EM Debt	2,5%																																																																																																																																																																
	Hedgefuncties	7,5%																																																																																																																																																																
Overig - Totaal	12,5%																																																																																																																																																																	
2021 Q4	Totaal - Generaal	100%	24%	28%	28%	2,0%	3,0%	9,5%																																																																																																																																																										
Actief Beleggerschap	<i>Kan Thema gebonden zijn, maar vooralsnog gebaseerd op schendingen van de OESO-richtlijnen</i>																																																																																																																																																																	
Uitsluiting	<i>Kan Thema gebonden zijn, maar vooralsnog gebaseerd op wettelijke uitsluitingen, en ondernemingen die na herhaald Engagement nog altijd de OESO-richtlijnen ernstig schenden</i>																																																																																																																																																																	
Impact Investing	✗	✓ mogelijk/wenselijk zolang water niet goed meetbaar is onder ESG-Integratie	✗																																																																																																																																																															
Aansluiting bij SDG's	 		 																																																																																																																																																															

ESG Integratie

HPF houdt bij beleggingsbeslissingen rekening met milieu-, sociale en bestuurlijke factoren. Bij ESG integratie spelen de ESG factoren een rol in het beleggingsproces van HPF bij het selecteren, monitoren en beoordelen van externe vermogensbeheerders en het vaststellen van investment cases. Daarnaast heeft HPF een doelrapportage ontwikkeld waarin de monitoring van de verschillende kentallen voor

de thema's Klimaat, Water en Mensenrechten onderdeel zijn van de ESG integratie. In hoofdstuk 4.1 wordt nader ingegaan op ESG integratie.

Actief beleggerschap

Het HPF is een betrokken belegger en maakt actief gebruik van de rechten voor beleggers (aandeelhouders) om lange termijn waardecreatie te bevorderen in de ondernemingen waarin wordt belegd. Dit doet HPF door de inzet van de volgende instrumenten: Engagement, het uitoefenen van het stemrecht (Voting), en het nemen van juridische stappen (Class actions en Claims). Op deze manier oefent HPF invloed uit op de strategie van de ondernemingen waarin het investeert. De verschillende instrumenten worden in hoofdstuk 4.2 nader toegelicht.

Uitsluiting

HPF geeft de voorkeur aan Engagement boven Uitsluiting (zie Leidend Principe 5). Het gevolg hiervan is dat de uitsluitingenlijst beperkt is. Het fonds sluit investeringen in landen en ondernemingen uit die in hun bedrijfsvoering of producten en diensten in strijd zijn met internationale verdragen. Het uitsluitingsbeleid wordt in hoofdstuk 4.3 toegelicht.

Impact Investing

Het HPF wil met impact investing een positieve bijdrage leveren aan belangrijke sociale en duurzaamheidsvraagstukken in combinatie met het behalen van financieel rendement tegen een aanvaardbare risico. Het HPF heeft gekozen om Impact Investing op het thema Water te onderzoeken. Hoewel dit thema ook al middels de doelrapportage bij ESG Integratie wordt geadresseerd, is de beschikbaarheid van relevante data voor de gehele aandelenportefeuille van HPF nog niet zodanig dat het inzetten van Impact Investing overbodig zou zijn.

Later kan de reikwijdte van HPF indien gewenst verder worden uitgebreid indien meer ervaring is opgedaan met Impact Investing. Het beleid ten aanzien van Impact Investing wordt in hoofdstuk 4.4 toegelicht.

3.3 IMVB-convenant, OESO Richtlijnen en UN Guiding Principles

Bij het MVB-beleid neemt het HPF de normen in acht die volgen uit wet- en regelgeving en het door het HPF ondertekende IMVB-convenant voor pensioenfondsen.

IMVB-convenant	
Het IMVB-convenant is ontstaan uit een samenwerking van Nederlandse pensioenfondsen, NGO's, de Nederlandse overheid en vakbonden om maatschappelijk verantwoord beleggen verder te brengen. In het convenant is afgesproken dat pensioenfondsen inzicht in hun beleggingen krijgen en ernaar handelen in lijn met de OESO-Richtlijnen en de UN Guiding Principles on Business and Human Rights (UNGPs, Richtlijnen van de Verenigde Naties).	
OESO-Richtlijnen	UNGPs
Het HPF onderschrijft de OESO-Richtlijnen voor multinationale ondernemingen en de UN Guiding Principles. Daarbij gebruikt het HPF het OESO-richtsnoer voor institutionele beleggers als leidraad. De OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen zijn opgesteld om wereldwijde bedrijven te helpen hun bedrijfsvoering op een maatschappelijk verantwoorde wijze in te richten. Dit betreft kwesties als mensenrechten, arbeidsrechten, milieu- en natuurimpact, tegengaan van omkoping en corruptie, consumentenbelang, en verantwoorde omgang met belasting. Deze richtlijnen zijn voor het HPF daarom belangrijke uitgangspunten in het opstellen van het MVB-beleid.	
Het HPF verwacht ook van externe vermogensbeheerders, ESG-dienstverleners en bedrijven waarin het investeert dat zij volgens deze internationale standaarden handelen en dit ook publiekelijk kenbaar maken. Wanneer het HPF nieuwe contracten afsluit met managers, zullen daarin bepalingen worden opgenomen rond de borging van de OESO-richtlijnen.	

Toelichting IMVB-convenant

Relatie met IMVB

Het HPF heeft eind december 2018 het Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Beleggen (IMVB) Convenant Brede Spoor ondertekend. In 2020 heeft HPF het MVB beleid in lijn gebracht met de in het convenant vastgestelde ESG standaarden (OESO richtlijnen en UN Guiding Principles on Business and Human Rights). Het HPF ziet het IMVB convenant als harmonisatie van allerlei initiatieven waarmee een raamwerk is gegeven om ESG risico's van ondernemingen te identificeren, prioriteren en te mitigeren. Het ESG due diligence proces is in het huidige MVB beleid verankerd. Met behulp van het ontwikkelde instrumentarium zijn ontwerp teksten voor beleid en uitbesteding, monitoring en rapportage in het MVB beleid toegepast. Hiermee is de eerste fase van het IMVB convenant voltooid.

Vervolgens zal HPF zich richten op het implementeren van het beleid in nieuwe contracten met externe dienstverleners (2021) en worden de monitoring en transparantie vereisten van de uitbesteding concreet worden uitgewerkt en ingevuld (2021). Uiterlijk in 2022 zal HPF conform de OESO richtlijnen en UNGP's rapporteren.

ESG due diligence

Het HPF onderschrijft de ESG Due Diligence stappen conform het OESO-richtsnoer voor Institutionele Beleggers. Het OESO-richtsnoer stelt dat voor de doeleinden van de OESO-richtlijnen due diligence wordt gezien als het proces waarmee ondernemingen hun daadwerkelijke en potentiële negatieve

impacts van beleggingen op belanghebbenden in de (beleggings-)keten kunnen identificeren, prioriteren, voorkomen en/of mitigeren en hierover verantwoording af leggen.

3.4 Wet- en Regelgeving

Op het gebied van maatschappelijk verantwoord beleggen heeft het HPF te maken met verschillende wet- en regelgeving. De twee meest recent ingevoerde zijn IORP II en SRD II en SFDR (Sustainable Finance Disclosure Regulation):

- IORP II vereist dat pensioenfondsen hun deelnemers informeert over het MVB beleid en dat in kaart wordt gebracht wat bestaande en opkomende maatschappelijke risico's zijn.
- De SRD II richtlijn vereist dat pensioenfondsen een betrokkenheidsbeleid (stemmen en engagement) opstellen en verantwoording over de uitvoering hiervan afleggen.
- SFDR verplicht financiële marktdeelnemers, zoals pensioenfondsen, informatie te verschaffen over het duurzame beleggingsbeleid, en transparant te zijn over de uitvoering daarvan.

Verder is er (EU) wetgeving in ontwikkeling welke de komende jaren voor het HPF relevant kunnen zijn, zoals de EU informatieverschaffingsverordening, de EU taxonomie, koolstofarme benchmarks en een Europese norm voor groene obligaties. Het HPF volgt de ontwikkelingen op dit gebied en past het MVB beleid aan als dat nodig is.

4. Instrumentarium

4.1 ESG Integratie

ESG Integratie

HPF houdt bij beleggingsbeslissingen rekening met milieu-, sociale en bestuurlijke factoren. Bij ESG integratie spelen de ESG factoren een rol in het beleggingsproces van HPF bij het selecteren, monitoren en beoordelen van externe vermogensbeheerders, bij het vaststellen van investment cases en bij het inrichten, monitoren en aanpassen van onze beleggingsportefeuille.

ESG integratie bij externe vermogensbeheerders

Bij de selectie en monitoring van de externe vermogensbeheerders worden ESG criteria expliciet meegenomen. Onderdeel van de selectie is de beoordeling of de (fonds)manager kan voldoen aan het IMVB convenant, waaronder de onderdelen met betrekking tot ESG due diligence. HPF heeft de voorkeur voor managers die de Principles for Responsible Investment (PRI) van de Verenigde Naties hebben ondertekend. Ten aanzien van Onroerend Goed stimuleert het HPF de managers een duurzaamheidsbeleid te implementeren en die in het jaarlijkse Global Real Estate Sustainability Benchmark (GRESB) een “Green Star” waardering hebben behaald. Voor staatsobligaties hanteert het HPF een maximaal gewogen RobecoSam Country Sustainability Index van 20 voor opname in de portefeuille. De maximaal gewogen gemiddelde RobecoSam score wordt opgenomen in de tabel.

HPF verwacht van haar vermogensbeheerders dat zij ESG integratie meewegen in hun beleggingsbeslissingen. Dit houdt in dat zij binnen de mandaatsruimte die zij hebben bepaalde ondernemingen of landen selecteren en daarbij over- of onderwegingen toepassen op basis van bepaalde ESG scores (bijv. CO₂).

Doelrapportage

Onderdeel van ESG Integratie is de doelrapportage die HPF heeft opgezet om de kentallen voor de thema's Klimaat, Water en Mensenrechten in de deelportefeuille waarvoor deze kentallen beschikbaar zijn, te meten en beoordelen. Dit betreft vooralsnog met name de aandelenportefeuille ontwikkelde markten. Door het volgen van deze kentallen over de tijd kan beoordeeld worden of en in hoeverre deze deelportefeuille zich op deze thema's verbetert. In de toekomst, nadat meer ervaring is opgedaan met deze kentallen en de gevoeligheden daarin, wordt overwogen om doelstellingen op deze kentallen op te leggen, om à priori opgelegde verduurzamingen van de beleggingsportefeuille te realiseren.

- Voor het thema ‘Klimaat’ is het kental de CO₂ uitstoot die aan de (deel)portefeuille van HPF kan worden toegerekend. Hiertoe wordt de CO₂ uitstoot (TCE – Total Carbon Emission) van iedere onderneming gewogen met 'het aandeel van HPF in het eigendom van die onderneming, en opgeteld over alle ondernemingen in de (deel)portefeuille. Ook wordt de aldus verkregen totale CO₂ uitstoot van 'de (deel)portefeuille van HPF gedeeld door de waarde van deze (deel)portefeuille om zo te komen tot een genormaliseerde CO₂ uitstoot per geïnvesteerde euro (TCEN – TCE Normalized). Op termijn zullen deze kentallen aangepast worden om ook 'de credit portefeuille van HPF in de berekeningen mee te kunnen nemen, zodra dit zinvol is, de kentallen zinvol berekend kunnen worden, en dit niet leidt tot dubbeltellingen van CO₂ uitstoot in onze rapportage.

- Voor het thema ‘Water’ wordt op dezelfde wijze het kental voor water consumptie berekend. Water consumptie cijfers zijn vooralsnog beperkt beschikbaar, waardoor het kental slechts berekend kan worden voor een deel van bovengenoemde aandelenportefeuille. De ontwikkelingen op dit gebied gaan echter snel, en de verwachting is dat het deel van de aandelenportefeuille waarvoor dit kental berekend kan worden in de toekomst snel zal stijgen.
- Op soortgelijke wijze wordt de score van ondernemingen op het thema Mensenrechten verwerkt tot een totaal score van de deelpartefeuille van HPF waarvoor deze scores beschikbaar zijn.
- Ook wordt op soortgelijke wijze een ‘overall ESG score’ voor het deel van onze portefeuille vastgesteld waarvoor deze scores beschikbaar zijn. Dit gebeurt om ook andere thema’s dan de hierboven genoemde (op zeer geaggregeerd niveau) een plaats in de doelrapportage van de ESG-Integratie te geven. De ‘overall ESG score’ die hiervoor wordt gehanteerd is het kental dat de door ons geselecteerde dataprovider hiervoor heeft gedefinieerd.

Reductiedoelstellingen

Het HPF heeft vooralsnog geen reductiedoelstellingen met betrekking tot de thema’s waarover wordt gemeten. Tevens zijn er nog geen uitsluitingen die op kentallen van de doelrapportage zijn gebaseerd. Indien er in de toekomst uitsluitingen komen, bijvoorbeeld vanwege CO₂ reductiedoelstellingen, dan zal HPF de benchmarks van het bredere beleggingsuniversum blijven hanteren en de vermogensbeheerders extra tracking error geven, om zicht te houden of deze MVB beleidsimplicatie nog altijd samengaat met de beleggingsdoelstelling om de rendement-risicoverhouding van de beleggingen afgestemd te houden op de ambitie tot behoud van koopkracht van pensioenen (conform Leidend Principe 1) .

Op korte termijn (2021-2022) zal HPF zich aldus richten op het meten en rapporteren van de kentallen in de doelrapportage. Begin 2021 zal een nulmeting worden uitgevoerd en vervolgens per halfjaar worden gemonitord. Na een periode van monitoring heeft het HPF in 2022-2023 tot doel om te komen tot reductiedoelstellingen met betrekking tot de ESG thema’s.

4.2 Actief beleggerschap

Het HPF is een betrokken belegger en maakt actief gebruik van de rechten voor beleggers (aandeelhouders) om lange termijn waardecreatie te bevorderen in de ondernemingen waarin wordt belegd. Dit gebeurt middels Engagement, Stemmen en Class actions/Claims. Actief beleggerschap is van toepassing op aandelen en bedrijfsobligaties

Engagement

Onder Engagement valt het gesprek aangaan met ondernemingen over hun maatschappelijk verantwoord ondernemen. HPF gaat in gesprek met bedrijven waar (potentiële) negatieve impacts zijn geïdentificeerd.

Engagement op basis van negatieve impact bevat vier doelstellingen:

- De negatieve impact moet worden beëindigd
- De onderneming moet zorgen voor herstel en/of verhaal voor benadeelden
- De onderneming moet voldoende maatregelen nemen om toekomstige incidenten te voorkomen

- De onderneming moet transparant zijn over de genomen maatregelen

Engagement is gebaseerd op een jaarlijkse ESG-due-diligence procedure ('screening') van ondernemingen in HPF's aandelenportefeuille die de OESO-richtlijnen structureel ernstig schenden. De beleggingsportefeuille wordt gecontroleerd op ondernemingen die milieunormen, mensenrechten, arbeidsnormen en anti-corruptie regels schenden.

Hierbij gebruikt het HPF de gespecialiseerde 'controverse' data van een door HPF geselecteerde onafhankelijke dataprovider. Deze screening wordt 4 keer per jaar uitgevoerd.

De controverses geven ook inzicht in de verschillende gradaties van de daadwerkelijke schendingen van de OESO richtlijnen in onze beleggingsportefeuille, zodat deze schendingen kunnen worden geprioriteerd op basis van ernst, schaal en onomkeerbaarheid. Potentiele negatieve impact is ook onderdeel van de overall ESG risk rating die wordt verkregen uit de dataset van de dataprovider die is gebaseerd op waarschijnlijkheidskansen.

Bij het beoordelen van een geïdentificeerde daadwerkelijke en potentiële negatieve impact betreft het HPF waar relevant externe belanghebbenden, zoals deelnemers, werkgever of maatschappelijke organisaties en experts.

Wanneer ondernemingen in de beleggingsportefeuille (potentieel) negatieve impact veroorzaken, gebruikt het HPF haar invloed om deze impact te voorkomen, te mitigeren of herstel of verhaal mogelijk te maken. Dit doet het HPF onder andere via Engagement en/of door te stemmen op aandeelhoudersvergaderingen.

Het gesprek vindt plaats door samen op te trekken met andere beleggers die gekozen hebben voor engagement met deze ondernemingen, via het platform dat hiertoe door de geselecteerde dienstverlener is opgezet. Het gesprek zelf wordt namens al deze beleggers door de geselecteerde dienstverlener gevoerd, waardoor de impact van de engagement veel groter is dan ingeval HPF dit op eigen initiatief had uitgevoerd.

Wanneer ondernemingen waarin het HPF belegt direct verbonden zijn met ondernemingen die negatieve impact hebben veroorzaakt of daaraan hebben bijgedragen, verlangt het HPF dat deze ondernemingen hun invloed aanwenden om herstel en/of verhaal voor benadeelden mogelijk te maken.

Een Engagement traject wordt als succesvol beoordeeld als alle tijdgebonden doelen zijn bereikt. Wanneer ondernemingen niet binnen de vooraf gestelde termijn naar tevredenheid reageren op de engagementinspanningen, kan HPF besluiten om met het uitoefenen van stemrecht daad bij kracht te zetten (bijv. stemmen tegen de benoeming, het beloningsvoorstel van relevante bestuurders of aandeelhoudersvoorstellen). Indien een engagementtraject herhaaldelijk niet tot het gewenste resultaat leidt, kan HPF besluiten tot desinvestering en plaatsing van de onderneming op de uitsluitingslijst.

Naast de OESO-richtlijnen onderschrijft het HPF ook de UN Global Compact Principles, en verwacht van ondernemingen waarin het belegt dat zij deze principes ook respecteren. Ondernemingen die deze principes ernstig en structureel schenden passen niet bij de uitgangspunten van het HPF.

HPF monitort de voortgang en impact van het ESG beleid door periodiek een rapportage te ontvangen van de externe dataprovider en - vermogensbeheerders en hierover in gesprek te gaan. Waar nodig wordt bijgestuurd. Over de uitvoering en resultaten van de Engagement wordt jaarlijks gerapporteerd

via jaarverslag. Daarnaast worden periodiek engagement rapportages gepubliceerd op de HPF website.

Voting

Het HPF is van mening dat stemmen op aandeelhoudersvergaderingen bijdraagt aan het rendement-risicoprofiel van de ondernemingen en beschouwt het uitoefenen van haar stemrecht als haar maatschappelijke verantwoordelijkheid. Het actief uitoefenen van het stemrecht draagt bij aan het creëren van lange termijn aandeelhouderswaarde en past bij het verantwoord beleggingsbeleid.

Het HPF heeft bij een fondsbelegging beperkte mogelijkheden om een eigen stembeleid te voeren en volgt derhalve het stembeleid van de vermogensbeheerder. Ook bij beleggingen in discretionaire mandaten zoekt het HPF samenwerking met de vermogensbeheerder(s), omdat het HPF gelooft in een grotere impact als de krachten worden gebundeld. Het HPF heeft de afspraak met de aandelen managers dat er gestemd wordt volgens richtlijnen die afgeleid zijn van het International Corporate Governance Network (ICGN). De aandelenmanager rapporteert hierover aan het HPF. Op de website van HPF wordt het stembeleid en de stemrapportage van de aandelenmanager gepubliceerd.

Class actions en Claims

Het HPF voert class actions tegen bedrijven die overtredingen hebben begaan en daardoor financiële schade hebben toegebracht aan aandeelhouders. Door middel van class actions wordt geprobeerd de corporate governance van een onderneming te verbeteren en de financiële schade voor het pensioenfonds vergoed te krijgen. Aangezien dit langdurige en tijdrovende trajecten zijn, neemt HPF alleen deel in class actions waarbij alle beleggers in aanmerking komen voor schadevergoeding. HPF werkt hiervoor samen met partijen die namens HPF (en andere beleggers) optreden.

Jaarlijks worden de resultaten van de class actions in het jaarverslag gerapporteerd.

4.3 Uitsluiting

Zoals in de leidende principes zijn weergegeven geeft HPF de voorkeur aan Engagement boven Uitsluiting. Het HPF sluit investeringen in landen en ondernemingen uit die niet voldoen aan de elementaire duurzaamheidsvereisten. Hiervoor zijn 5 criteria gedefinieerd:

1. Wettelijke uitsluiting van ondernemingen die controversiële wapens zoals cluster munitie of cruciale onderdelen daarvan produceren, verkopen of distribueren
2. Wettelijke uitsluiting van staatsobligaties van landen die vallen onder het wapenembargo van de Verenigde Naties of die niet voldoen aan de EU sanctie wetgeving
3. Uitsluiting op basis van structurele en ernstige schending van OESO richtlijnen.
4. Uitsluiting van ondernemingen die zich ook na een periode van intensieve Engagement niet verbeteren.
5. Uitsluiting van ondernemingen waartoe op basis van reductiedoelstellingen en kentallen in de doelrapportage is besloten.

Bij de wettelijke uitsluitingen (1-2) geldt zero-tolerance. Dit betekent dat geen enkele belegging in hierbij betrokken ondernemingen of landen is toegestaan. Bij de overige uitsluitingen (3-5) geldt zero-tolerance bij discretionaire mandaten, maar een beperkte tolerantie van maximaal 0,5% van de waarde bij beleggingsfondsen aangezien HPF minder invloed heeft op de invulling binnen een

beleggingsfonds. Bij overschrijding van de 0,5% limiet zal HPF in gesprek gaan met de fondsmanager. Indien dit niet tot de gewenste resultaten leidt, zal HPF besluiten om het beleggingsfonds uit de portefeuille te verwijderen.

Het fonds implementeert het uitsluitingsbeleid op basis van publiek beschikbare lijsten en op basis van data en analyses die via de ESG dataprovider worden verkregen. Bij de selectie van beleggingsfondsen wordt het uitsluitingsbeleid van de manager meegenomen.

HPF spreekt van een structurele en ernstige schending van de OESO richtlijnen, wanneer de schending ook na Engagement van ten minste 3 jaar, onvoldoende is geadresseerd. Bij de beoordeling wordt gekeken naar de ernst van de schending en de maatregelen die de onderneming heeft genomen om de schending op te heffen.

Het uitsluitingsbeleid is van toepassing op aandelen, staatsobligaties en bedrijfsobligaties. De uitsluitingslijst wordt jaarlijks op de website van HPF gepubliceerd.

4.4 Impact Investing

Het HPF heeft de intentie om binnen haar maatschappelijke verantwoordelijkheid een positieve bijdrage te leveren aan belangrijke sociale en duurzaamheidsvraagstukken. Voor dit doel heeft het HPF gekozen om de mogelijkheden om Impact Investing toe te passen op het thema Water te onderzoeken.

Het HPF hanteert de volgende uitgangspunten bij Impact Investing:

- De belegging kent een duidelijke en expliciete maatschappelijke doelstelling, naast de reguliere financiële doelstellingen;
- De belegging gaat niet ten koste van het verwachte lange-termijn rendement-risicoprofiel, maar een beperkt lager rendement of hoger risico op de korte termijn is acceptabel;
- De gerealiseerde impact van de belegging dient meetbaar te zijn;
- Er dient periodiek gerapporteerd te worden over de impact;
- De rapportages dienen in zekere zin van assurance te zijn voorzien (bijvoorbeeld door accountantsverklaring);

Impact Investing zal plaatsvinden middels een beleggingsfonds in aandelen of obligaties. Jaarlijks wordt verantwoording afgelegd over de gerealiseerde maatschappelijke impact van deze beleggingen.

5. Verantwoording en Evaluatie beleid

5.1 Verantwoording

Het HPF legt verantwoording af over het MVB-beleid aan haar stakeholders ten minste conform de vereisten die volgen uit wet- en regelgeving. Het HPF legt vast wat de acties en de resultaten zijn voor zowel de beleggingsportefeuille (ESG-integratie) als het actief beleggerschap:

1. Beleggingsportefeuille: het HPF vindt het belangrijk om het effect van de wijzigingen door het MVB-beleid inzichtelijk en meetbaar te maken. Hierbij wordt gebruik gemaakt van de kentallen en de ESG-score van bedrijven en landen. Het HPF zal de portefeuille periodiek (laten) scoren op ESG-criteria om inzicht te houden in de ontwikkeling van de (deel)portefeuille van HPF op het gebied van ESG. Door kwantificering is het mogelijk de gewenste doorlopende verbetering van het beleid en het inzicht van de effectiviteit van het beleid te monitoren.
2. Actief beleggerschap: het HPF zal periodiek inzichtelijk maken welke invloed zij heeft uitgeoefend om verbeteringen te bewerkstelligen op het gebied van MVB.

Rapportage en transparantie

Jaarlijks zal het HPF aan de deelnemers en anderen belanghebbenden verantwoording over het gevoerde MVB beleid afleggen via de website van het HPF.

Dit betreft de volgende documenten:

- Publicatie van het MVB beleid
- Engagement van de door HPF geselecteerde dataprovider
- Stembeleid van de vermogensbeheerder
- Uitsluitingslijst van landen en ondernemingen (incl. reden van uitsluiting)

De volgende rapportages worden minimaal jaarlijks gepubliceerd:

- MVB rapportage in het jaarverslag
- Engagement rapportage (inclusief Stem en Active Stewardship rapportage)
- Doelrapportage met de ESG kentallen en ESG scores
- Grootste posities in de beleggingsportefeuille

De deelnemers worden daarnaast periodiek over recente MVB ontwikkelingen geïnformeerd middels de nieuwsbrief die via de e-mail verspreid wordt of op de website staat.

5.2 Evaluatie beleid

Het MVB-beleid wordt minimaal iedere 3 jaar geëvalueerd in de beleggingscommissie. Deze evaluatie wordt besproken in het bestuur en indien de evaluatie hier aanleiding toe geeft, wordt het beleid en de invulling van het beleid in de portefeuille aangepast.

De laatste evaluatie van het MVB-beleid heeft in 2020 plaats gevonden door het bestuur.